

Ongin deyður av meningitis í ár

— *Tíðleikin minkandi, men framvegis høgur, sigur landslæknin í frágreiðing*

Tíðleikin av meningococmeningitis og blóðeitran elvd av meningococcum, meningococcusjúku, hevur seinastu 10

ári verið ógvuliga høgur. Undir vanligum umstøðum átti bert at verið 1-3 tilburður av sjúkuni um

árið, samanbera vit við talið á tilburðum í Danmark. Men í ár higartil er talið 8, so tað er høg, tó kortini bert til helvtar í mun til 1986, har 16 tilburður vóru. Og ringasta árið var 1981 við 42 tilburðum. Víst verður annars til hjálagdu talvu.

Hóast tíðleikin skilliga tykist at vera minkandi, so er hann framvegis so høgur, at rættast verður mett enn einaferð at geva eina stutta frágreiðing um sjúkuna, ið er sera álvarssom og krevur skjóta viðgerð.

Viðgerð lívsneyðug

Uttan viðgerð doyggja umleið 90% av sjúklingunum. Verður sjúkan viðgjørd, so er deyðtíðleikin eini 10% ella minni, í mun

til, hvussu skjótt sjúkan verður staðfest og viðgjørd á rættan hátt.

Í 1986 vóru tveir deyðatilburður av meningococcusjúku í Føroyum. Av teimum 170, ið fingi sjúkuna í tíðarskeiðnum 1980 — 85, doyðu átta. Higartil er eingin deyður av sjúkuni í ár.

Meningococcarnir smitta við dropasmittu frá nasa- og svølggrúmi. Tað eru fleiri slag av meningitis, men tað er bert hetta eina slag, sum er smittandi.

Royndir visa, at tað er bert heilt sjaldan at bakterian, meningococcusin, elvir meningitis. Vanliga livir bakterian í nasa- og svølggrúmi hjá ti smittaða uttan at hetta førir við sær sjúku. Tað er ein rættiliga stórur partur av frískum fólki, ið gongur við meningococcum, serliga børn. Hugsast kann, at millum 10 og 30% av okkum í Føroyum í løtuni hýsa hesum bakterium. Tær halda sær í okkum í vikur ella kanska upp í nógvar mánaðar. Sum nevnt førir hetta vanliga ikki til sjúku hjá okkum. Hvi tað eru nógvar okkara, sum fáa meningitis, tað vita vit ikki.

Fyribyrgjandi atgerðir

Av fyribyrgjandi atgerðum er tann, ið nógv størstan týðning hevur, at tey,

ið hava havt nært samband við meningitissjúklingin í tíðini við sjúkubyrjan, skulu vera serliga ansin við sjúkuteknum, ið kunnu stava frá meningitis, serliga eitt nú høvuðverkur, skjálvti, fepur, ussalig almenstøða, eitt útbrot við smáum blóðingum í húðini, ið kunnu gerast stórr, spýggja, svimbul og stíri í nakka og ryggi (fáa ikki hokuna niður á bringuna), og tey skulu, um sjúkutekin visa seg, beinanvegin fáa fatur á lækna við skjótari viðgerð fyrri eyga.

Hin atgerðin er fyribyrgjan við heilivági, vanligu rifampicin, sum vit í Føroyum hava nýtt við atliti til fyribyrgjan síðan 1981. Allir kommunulæknar í Føroyum hava henda heilivág tókant at geva teimum fólki, ið skulu hava hann, eftir nærri tilskilaðum reglum.

Tað er av størsta týðningi, at eisini tey, ið fáa hesa viðgerð, eru sera ansin ella at ansað verður væl eftir teimum, so at tey við byrgjandi sjúkuteknum sum skjótast verða sædd av lækna, tí tað er eingin trygd fyrri, at rifampicin í øllum forum verjir móti sjúkuni.

Av heilsufroðiligum tættum, sum móguliga kunnu hava ein ávisan týðning til tess at minka um vandan fyrri meningococcusjúku, hevur verið nevnt, at ein eigur at hava

góða luftnýgging (av og á lata vindeyguni upp) í húsinum og hava rúmhitan undir 22 hitastig. Vissa er tó ikki enn fingin fyrri, at hetta hevur nakran týðning.

Ongin koppseting

Viðvikjandi fyribyrgjan skulu vit taka upp aftur, at tað, ið hevur størsta týðning er, at tey, ið hava havt nært samband við meningitissjúklingin í tíðini við sjúkubyrjan, skulu vera serliga ansin við teimum áðurnevndu sjúkuteknum, ið kunnu stava frá meningitis ella blóðeitran elvd av meningococcum, soleiðis at tey, um slik sjúkutekin visa seg, beinanvegin fáa fatur á lækna.

Hetta ansnið fyrri áðurnevndu sjúkuteknum eigur tó eisini at vea galdandi fyrri okkum onnur, so leingi sum vit enn hava ein lutfalsliga stóran tíðleika av meningitissjúkuni í Føroyum.

Enn ber tíverri ikki til at koppseta móti tí slagnum av meningococcum, ið elvir okkum hesar trupulleikar í Føroyum. Tær frásagnir, ið higartil eru komnar viðvikjandi framleiðslu av nýtiligum koppingarevni, hava ikki enn givið tað úrsli, at slik evni eru tøk.

Høgni Debes Joensen
landslæknin

SMÆRU-JÓL

Video-bond, Agfa/3 t.	1 stk.	69,00
Video-bond, Agfa/3 t.	3 stk.	195,00
Swan mjøl	2 pk.	10,00
Føroysk egg no. 2	6 stk.	3,95
Útlendsk egg	6 stk.	4,95
Sun Maid rosinur ds. 500 gr.		12,50
OTA Sól	950 gr.	9,95
Føroyskar røtur	pr. kg.	15,00

Hjallurin er á tremur við:

— *Røstum føroyskum lambskjøti, røstum fiski, garnatálg, spiki, kjálkafiski, útvatnaðum saltfiski, kalvafiski og mongum øðrum forkunnugum*

Tað lönar seg væl at handla í **SMÆRUNI** — handilin beint við stóra parkeringsøki á Frúutrøð

Vit hittast í

SMÆRUNI

M. A. Winthersgøtu 2 - Tlf. 11549 - 11047

Royk- meldarar góð trygd

Brunaumsjón landsins sigur frá:

Roykmeldarar í sethúsum og íbúðum hava vist seg at vera ein sera stórur tryggleiki, tá eldur er í.

Eisini í gistingarhúsum, stovnum o.ø. eru roykmeldarar við til at økja um trygðina.

Tað sum ger, at just roykalarmar eru trygdarliga fremjandi, er, at teir altíð eru á varðhaldi. Meðan t.d. fólk liggja og sova, sigur roykmeldarin frá við miklum larmi longu tá tann fyrsti eitrandi roykurin kemur snikjandi, vaksni og børn verða vakt og kunnu bjarga sær og geva boð frá sær — ofta aðrenn eldurin rættuliga er komin fyrri seg.

Roykalarmar bjarga lívum. Teir

kunnu útvegast fyrri smáar 200 kr. og kortini vera av góðkendum slagi (góðkent vørumerki). Onnur slag eru, sum kunnu samanbindast við hvønnannan og kosta 300 - 400 kr.

Ein og hvør sum ikki hevur roykalarm heima átti at keypt sær ein tilíkan í jólagávu ... ella beinanvegin.

Ein roykmeldari sigur frá aðrenn eldurin ger um seg.

